

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Інституту соціальної та
політичної психології

від «25» вересня 2025 р., протокол №10/25

Директор _____

Микола СЛЮСАРЕВСЬКИЙ

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО РОБОЧУ ПРОГРАМУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
В ІНСТИТУТІ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
НАПН УКРАЇНИ**

діє разом зі змінами і доповненнями,
внесеними рішенням Вченої ради від
25 вересня 2025 р. Протокол № 10/25

Київ – 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про робочу програму навчальної дисципліни в Інституті соціальної та політичної психології НАПН України (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту» (№ 2145-VIII від 05.09.2017 р.), «Про вищу освіту» (№ 1556 – VII від 01.07.2014 р.), «Про наукову і науково-технічну діяльність» (№ 848-VIII від 26.11.2015 р.), Постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (№ 261 від 23.03.2016 р.), «Про затвердження національної рамки кваліфікації» (№ 1341 від 23.11.2011 р.), «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти» (№1021 від 30.08.2024 р.), «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» (№ 1187 від 30.12.2015 р.), наказів МОН України «Про затвердження Стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для третього (освітньо-наукового) рівня» (№ 646 від 20.07.2022 р.), «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» (№512 від 27.03.2025 р.), «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» (№512 від 27.03.2025 р.), нормативних актів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО), нормативних документів Інституту, які врегульовують освітній процес.

1.2. Робоча програма навчальної дисципліни (далі – РПНД) є нормативним документом Інституту, що визначає навчально-методичні засади підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю С4 «Психологія» у галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» в Інституті соціальної та політичної психології НАПН України та слугує основою для розробки навчально-методичного забезпечення дисципліни та організації її вивчення, включно із самостійною роботою здобувачів.

1.3. Зміст РПНД має відповідати освітньо-науковій програмі підготовки докторів філософії за спеціальністю С4 «Психологія» у галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» в Інституті соціальної та політичної психології НАПН України, компетентностям та результатам навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для третього (освітньо-наукового) рівня», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 646.

1.4. РПНД розробляється для кожної навчальної дисципліни (освітнього компонента) на основі освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті.

У РПНД визначається конкретний зміст навчальної дисципліни, мета її вивчення, загальні та фахові компетентності, програмні результати навчання, яких має досягти здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, місце в системі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, послідовність та організаційно-методичні форми її вивчення, обсяг часу на різні види навчальної роботи, засоби і форми поточного та підсумкового контролю, перелік методичного та інформаційного забезпечення.

Робоча програма нормативної чи вибіркової дисципліни відображає загальний зміст навчальної дисципліни, урахуваючи досягнення наукових шкіл, які склалися в Інституті, стану науки та техніки, передового досвіду у галузі соціальної та політичної психології

1.5. Основним призначенням РПНД є:

– ознайомлення здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії зі змістом навчальної дисципліни, критеріями та засобами оцінювання результатів навчання тощо;

– забезпечення відповідності змісту навчальної дисципліни освітній програмі та стандартам вищої освіти під час акредитації;

– встановлення відповідності при зарахуванні результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти (академічна мобільність), за іншими освітніми програмами, у попередні роки (при поновленні на навчання), а також у неформальній та інформальній освіті.

1.6. РПНД має забезпечувати відповідність ліцензійним та акредитаційним умовам і вимогам; можливість використання дисциплінарних компетентностей у подальшій професійній та практичній діяльності здобувача; однозначність критеріїв оцінювання навчальних досягнень.

1.7. Робоча програма нормативної навчальної дисципліни має бути доступна здобувачам освіти на початок семестру, а вибіркової на момент здійснення вибору дисциплін на наступний семестр (навчальний рік).

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РПНД розробляється за модульним принципом і передбачає розподіл навчального матеріалу на частини теоретичного і практичного матеріалу, які є завершеними логічно.

При структуруванні навчального матеріалу слід уникати його дублювання в різних темах і порушень логічної цілісності подачі матеріалу дисципліни. Якщо дисципліна вивчається більше одного семестру, то структурування виконують для кожного семестру окремо з обов'язковим підсумком навчального навантаження з усіх запланованих видів робіт по семестрах і з дисципліни в цілому.

РПНД складається з таких розділів:

- титульна сторінка;
- зворот титульної сторінки;
- вступ (пояснювальна записка);
- компетентності та результати навчання за дисципліною;
- структура програми навчальної дисципліни;
- порядок оцінювання результатів навчання;
- методи навчання та методичне забезпечення курсу;
- орієнтовний перелік питань для самоконтролю та іспиту;
- рекомендована література.

2.1. Титульна сторінка містить обов'язкові реквізити, серед яких:

- назва наукової установи та її підпорядкованість,
- інформація про затвердження,

- назва дисципліни, спеціальності, освітнього рівня, освітньої програми,
- місце і рік укладання РПНД.

2.2. На звороті титульної сторінки вказуються:

- реквізити розробника(-ів),
- інформація про затвердження РПНД,
- лист оновлення та перезатвердження.

2.3. У вступі (пояснювальній записці) надається загальна інформація щодо дисципліни, зокрема:

- анотація навчальної дисципліни, що містить стислий виклад змісту навчальної дисципліни, її місце в освітній програмі, актуальність та роль;
- мета та завдання навчальної дисципліни, очікуваний кінцевий результат, отриманий здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії/аспірантом внаслідок засвоєння ним навчального матеріалу;
- програмні компетентності освітньої програми та програмні результати навчання, що визначають і забезпечують реалізацію контролюючої функції програм навчальних дисциплін та є основою для планування змісту практичних і семінарських занять, індивідуальних завдань та самостійної роботи аспіранта;
- місце навчальної дисципліни в галузі науки та системі професійної підготовки фахівця, за потреби – перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше, а також перелік дисциплін, вивчення яких у подальшому базується на матеріалі зазначеної.
- система контролю та оцінки.

2.5. Структура програми навчальної дисципліни – змістовий розділ РПНД, який містить такі компоненти:

- опис предмета навчальної дисципліни – обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС, його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- тематичний план навчальної дисципліни – модульна структура курсу, його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програма навчальної дисципліни – системний опис курсу із зазначенням змісту основних тем, завдань для практичних та/або семінарських занять, завдань для самостійної роботи, а також рекомендованої літератури.

Структурування здійснюється на підставі узагальнення навчальної інформації, необхідної та достатньої для всебічної характеристики змісту дисципліни з урахуванням цілей формування професійних компетентностей.

При формуванні змісту РПНД необхідно врахувати основні напрями розвитку галузі, досягнення сучасної науки та техніки, взаємозв'язок компонентів логічної структури змісту різних навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом тощо, що виключає дублювання навчального матеріалу при вивченні спільних для різних курсів проблем;

2.6. Порядок оцінювання результатів навчання. Система поточного та підсумкового контролю знань має за мету оцінювання систематичності та успішності навчальної роботи аспіранта.

Навчальні досягнення аспірантів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності,

обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності аспірантів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до зазначених видів й термінів контролю. Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 1 та табл. 2.

Таблиця 1

Приклад розрахунку рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів (к-ть x бал)
1	Відвідування лекцій	1x8 =8
2	Робота на семінарському занятті	3x7=21
3	Самостійна робота	3x7=21
4	Модульна (підсумкова) контрольна робота	1x10 =10
	Всього	60
	Підсумковий рейтинговий бал	
	Іспит	40
	Всього	100

У процесі оцінювання навчальних досягнень аспірантів застосовуються такі методи:

- *методи усного контролю*: усне опитування, співбесіда, презентація;
- *методи письмового контролю*: письмове опитування / тестування, вирішення практичних завдань / ситуацій, есей;
- *методи самоконтролю*: самооцінювання, самоаналіз, саморефлексія;
- *методи взаємного та спільного контролю*.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з. можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	1 – 35 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни.

2.7. Методи навчання та методичне забезпечення курсу. Ці розділи мають містити перелік методів організації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, включно з інтерактивними формами роботи, а також опис методичних матеріалів, технічних та інформаційних ресурсів, що забезпечують реалізацію освітнього процесу та контроль результатів навчання.

2.8. Орієнтовний перелік питань для самоконтролю та іспиту має містити систематизований список питань, що відображають основний зміст дисципліни та спрямовані на перевірку рівня засвоєння здобувачами теоретичних знань і практичних умінь.

2.9. У розділі Рекомендована література необхідно вказати базові та допоміжні джерела, а також інформаційні ресурси, які пропонуються студентам для вивчення навчальної дисципліни.

До переліку основної літератури, як правило, включають нормативні документи, вітчизняні, а також найкращі зарубіжні підручники, навчальні посібники з урахуванням їх наявності у науковій бібліотеці Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, науковій бібліотеці Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В.О. Сухомлинського НАПН України, Електронній

бібліотеці НАПН України (<https://lib.iitta.gov.ua/>), міжнародних наукометричних базах даних Web of Science, Scopus, інших репозитаріях, а також у відкритих ресурсах, у тому числі розміщених на офіційному веб-сайті Інституту соціальної та політичної психології НАПН України (<https://ispp.org.ua/>, розділи «Освітня діяльність» та «Електронна бібліотека»).

У перелік додаткової літератури, який призначений для більш поглибленого вивчення окремих розділів або тем, включаються різні довідкові, періодичні видання, монографії, наукові статті тощо. У підрозділі Інформаційні ресурси в Інтернет наводять електронні адреси сайтів, матеріали яких можуть бути використані для вивчення дисципліни, у тому числі інтернет-джерела з нормативною базою.

3. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Розробка та оформлення РПНД має відповідати вимогам провадження та забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Інституті соціальної та політичної психології НАПН України.

3.2. Робоча програма розробляється викладачем або групою викладачів, які забезпечують викладання навчальної дисципліни. До підготовки РПНД можуть залучатися наукові працівники наукових установ, роботодавці, фахівці-практики, які причетні до освітнього процесу.

3.3. Алгоритм затвердження РПНД передбачає:

- 1) обговорення на засіданні Проектної групи;
- 2) погодження із гарантом освітньої програми;
- 3) затвердження Вченою радою Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.

3.4. Для очної (денної) та заочної форм здобуття освіти розробляється єдина РПНД із зазначенням у ній видів навчальних занять: лекцій, практичних, семінарських, індивідуальної та самостійної робіт, форм поточного та підсумкового контролю.

3.5. РПНД розробляється на термін дії навчального плану та підлягає перегляду і перезатвердженню на засіданні Вченої ради у зв'язку з:

- затвердженням нових стандартів вищої освіти;
- змінами у нормативно-правових актах у сфері освіти і науки, інноваційної діяльності;
- затвердженням нової редакції освітньої програми;
- внесенням змін до навчального плану;
- запровадженням нової навчальної технології;
- рекомендаціями роботодавців/стейкхолдерів;
- пропозиціями учасників освітнього процесу (за результатами опитувань).

3.5. Поточні зміни до РПНД, що стосуються уточнень системи контролю та оцінювання знань, планів семінарських (практичних) занять, переліку основної і додаткової літератури, можуть вноситися щорічно до початку нового навчального року за погодженням із гарантом освітньої програми.

3.6. Текст рукопису РПНД має бути набраний шрифтом Times New Roman, кг. 14. Ліве, верхнє, нижнє поля мають складати по 2 см, праве 1,5 см. Відстань

від нижнього краю до колонцифри дорівнює 1,7 см. Колонцифри (нумерацію сторінок) слід набирати написанням і кеглем основного тексту. Номер сторінки вказується внизу кожної сторінки оригіналу, крім титульної. Текст слід вирівнювати як ліворуч, так і праворуч (по ширині сторінки). Абзацний відступ має бути однаковим по всій роботі і дорівнювати 1,25 см; міжрядковий інтервал – одинарний.

4. ПОРЯДОК ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Розроблені та роздруковані у двох примірниках формату А4 рукописи РПНД затверджуються Вченою радою Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, підписуються директором Інституту та скріплюються печаткою Інституту.

Один примірник РПНД зберігається у гаранта освітньої програми, другий – у викладача (розробника). Скан-копію оригіналу робочої програми навчальної дисципліни викладач передає до відділу аспірантури та докторантури Інституту, а також у бібліотеку для розміщення в репозитарії на сайті Інституту.

Скан-копія РПНД має складатися лише із одного файлу у форматі PDF, перша та друга сторінки якої мають бути відсканові з підписами та печаткою, та мати назву у форматі «Шифр дисципліни_Назва дисципліни (перші два слова)_Прізвище розробника.pdf».

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення затверджується вченою радою Інституту.

5.2. Контроль за виконанням Положення здійснюють заступник директора з науково-методичної роботи Інституту, гарант освітньої програми та проектна група Інституту.

5.3. Зміни та доповнення до Положення розглядаються та затверджуються Вченою радою Інституту.